

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

209129

การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา ๘๕ (๘๕) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี
THE IMPLEMENTATION OF THE 85 EDUCATIONAL POLICY OF
SECONDARY SCHOOLS, LOEI PROVINCE

นางฉวีรัตน์ ศรีไกรทอง

ศึกษานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๕๔

209129

การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย

THE IMPLEMENTATION OF THE 3D EDUCATIONAL POLICY OF
SECONDARY SCHOOLS, LOEI PROVINCE

นางอารีรัตน์ ศรีเครือดง

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย

นางอารีรัตน์ ศรีเครื่อง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

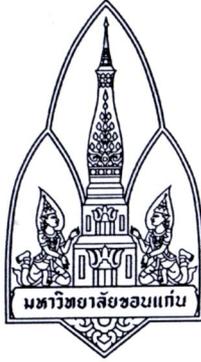
พ.ศ. 2554

**THE IMPLEMENTATION OF THE 3D EDUCATIONAL POLICY OF
SECONDARY SCHOOLS, LOEI PROVINCE**

MRS. AREERAT SRIKHRUEADONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KHAN UNIVERSITY**

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์: การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดเลย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางอารีรัตน์ ศรีเครือตง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.เสาวณี	ตรีพุทธรัตน์	ประธานกรรมการ
ดร.กุหลาบ	ปัฐสาร	กรรมการ
รศ.ดร.เพ็ญณี	แนรท	กรรมการ
รศ.ดร.วัลลภา	อารีรัตน์	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่่นมาตย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

อารีรัตน์ ศรีเครือดง. 2554. การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. วลัยภา อารีรัตน์

บทคัดย่อ

209129

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย และเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเลย จำนวน 31 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,396 คน มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) โดยใช้การสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่ม กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 6 คน และการจัดสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) จำนวน 9 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนา โดยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมิน ผลจากการสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่มเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) สรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนและส่งเสริมสนับสนุน สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา เพื่อให้เกิดการประสานงานนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ มีการบูรณาการงานที่รับผิดชอบเพื่อเร่งการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างต่อเนื่อง ภายใต้โครงสร้างการบริหารจัดการแบบยืดหยุ่น เน้นการทำงานเป็นทีม และมีการสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งด้านงบประมาณสนับสนุนและการจัดปัจจัยเกื้อหนุนอื่น ๆ เน้นการวางแผนในวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาไปพร้อมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D)

2. ด้านการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์และการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น เน้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับนโยบาย 3D บูรณาการเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงตามองค์ประกอบของการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (KPA) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ที่เน้นการนำนวัตกรรมที่หลากหลายมาพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เน้นการสร้างความรู้ความตระหนัก และให้ความรู้แก่ ครู ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D เพื่อให้ทุกฝ่ายให้ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน มีความมุ่งมั่นอุทิศตนในการทำงานและเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถนำสู่การปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการดำเนินงานที่เกิดจากการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาให้หลากหลายรูปแบบ เพื่อเพิ่มความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมจากบุคคลภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ควรใช้ระบบการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการควรมีการพัฒนาตัวชี้วัดร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน มีการสรุปรายงานผลการประเมิน โครงการ โดยมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งกิจกรรมนี้จะส่งผลต่อการปรับระดับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นระดับการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practices)

Areerat Srikrueadong. 2011. *The Implementation of the 3D Educational Policy of Secondary Schools, Loei Province*. Master of Education Thesis in Educational Administration, Graduate School, Khon Kean University.

Thesis Advisor: Associate Professor Dr. Wallapha Ariratana

ABSTRACT

209129

This research aimed to study the operation condition of secondary schools in Loei province complying with 3D Educational Institutions Policy and to propose the guidelines for operation complying with 3D Educational Institutions Policy. Research method was divided into two phases. **Phase 1:** studied the operation condition of secondary schools in Loei province complying with 3D Educational Institutions Policy. Target group was 31 secondary schools in Loei province. Informants consisted of 333 persons including school administrators and teachers. Research instrument was questionnaire. Data was analyzed through frequency distribution to search for percentage, mean and standard deviation. **Phase 2:** proposed the guidelines for operation complying with 3D Educational Institutions Policy using interview and focus group discussion. The result was then analyzed through conceptual framework for proposing guidelines for operation complying with 3D Educational Institutions Policy in descriptive analysis format.

Research findings were as follows:

After studying the operation condition of secondary schools in Loei province complying with 3D Educational Institutions Policy, overall action was found at a high level. When separately considered in each aspect, the highest mean of action was found at learning and activities management while the lowest one was control, monitoring and evaluation. After conducting interview and focus group discussion, guidelines for operation complying with 3D Educational Institutions Policy could be concluded into 5 aspects as follows:

1. Planning, Promotion and Support: School should determine the policy and development plan by considering guidelines from related sections and allowing them to involve in management in order to strengthening the coordination of implementing plan to action based on quality standard of school. There should be someone assigned to be responsible in any operation emphasizing on participation and decentralization. Job description should be defined in order to accelerating the driving of continuous operation outcome based on flexible administrative structure focusing on teamwork and building the moral support for practitioners through supporting budget and providing other facilitation. Planning was emphasized and involved in

209129

quality cycle of PDCA for enhancing improvement and development, together with learning and sharing of responsible persons for operating the projects of 3D Educational Institutions Policy.

2. Learning and Activities Management: Learning activities should be organized to promote thinking, analysis and seeking knowledge. Learning sources of both inside and outside school must be promoted to use such as applying local wisdom to learning management in order to reinforcing all characteristics of learners' development. There should be the reinforcement of relationship between school and community as well as the connection toward public and private sections. This could facilitate school to be knowledge base of community and joining in developing community and locality. Moreover, school should develop learning unit by including and integrating 3D policy to each lesson plan based on components of developing lesson plan in classroom (KPA), and promote activities management under projects in which complied with 3D Educational Institutions Policy focusing on applying different innovations to develop learners.

3. Development of Teachers, Administrators and Educational Staff: School should focus on building awareness and educating teachers, administrators and related persons the quality standard of 3D Educational Institutions. These could arouse all sections to realize the importance of cooperative work, as well as having determination and dedication to work, being a good role model in applying it to practice till success as expected goals, and having obvious empirical works.

4. Participation of All Sections: There was the joint operation of sections inside and outside schools, namely, parents, community and society, to develop school quality complying with operation guidelines of 3D Educational Institutions Policy. Activities of schools' participation should be variously promoted in different patterns in order to strengthening the strong cooperation with related persons and community from outside. The student care and support system should be continuously developed and conducted.

5. Control, Monitoring and Evaluation: The internal supervision system should be harmoniously used with the operation of internal and external quality assurance. For evaluating the operation result of the project, indicators should be jointly developed by related sections in order to controlling, monitoring and evaluating operation result together. There should be the summary report for project evaluation result, as well as publicizing and distributing the operation result to parents, community and related sectors. These activities could affect to the improvement of work practice level in schools to be at the level of best practices.

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
และขอมอบส่วนดีให้บุพการีและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีได้ด้วยความช่วยเหลือ และการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แนนรท และดร.กุหลาบ ปุริสาร กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำในทุกขั้นตอน ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง ด้วยความห่วงใยและเอาใจใส่ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา สนับสนุนให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัณฑนา อินทุสมิต อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดร.สุเทพ บุญเต็ม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 และนายธวัชชัย ศรีภูมิสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเชี่ยวชาญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายผลอันจะเป็นประโยชน์ ความดีงามทั้งปวง ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา ที่เคารพยิ่งและหากมีข้อบกพร่องด้วยประการใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

อารีรัตน์ ศรีเครือดง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำอุทิศ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	5
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
4. ขอบเขตของการวิจัย	5
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. แนวการดำเนินงานนโยบายด้านการจัดการศึกษา	10
2. แนวคิดการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D)	14
3. การบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D)	30
4. การวิจัยเชิงคุณภาพ	40
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	57
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	59
1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	59
2. วิธีดำเนินการวิจัย	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	64
1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย	64
2. ผลจากการสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D)	75
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
1. สรุปผลการวิจัย	82
2. อภิปรายผล	84
3. ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	96
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ภาคผนวก ค เอกสารประกอบการดำเนินงาน	111
ประวัติผู้เขียน	117

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ	17
ตารางที่ 2	มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3 ดี และตัวบ่งชี้	22
ตารางที่ 3	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	65
ตารางที่ 4	การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยรวม	66
ตารางที่ 5	การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ด้านการวางแผนและส่งเสริมสนับสนุน	67
ตารางที่ 6	การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ด้านการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม	69
ตารางที่ 7	การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา	71
ตารางที่ 8	การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ด้านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	72
ตารางที่ 9	การดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล	73
ตารางที่ 10	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย	75

สารบัญภาพ

			หน้า
ภาพที่	1	องค์ประกอบของนโยบายสถานศึกษา 3 ดี	15
ภาพที่	2	มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D	21
ภาพที่	3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	58